

TAJOMSTVÁ VÝCHODU A KREŠŤANSTVA

RUDOLF STEINER

GA 144

Prednáška II

4. februára 1913, Berlín

Z toho, čo bolo povedané, môžeme dobre vidieť, že vzostup do duchovných svetov závisí od posilnenia vnútorných síl života duše, takže prostredníctvom cvičení, ktoré človek vykonáva, aby prenikol do vyšších svetov, rozvíja vo svojej duši sily, ktoré ďaleko prevyšujú tie potrebné v bežnom živote. Túto požiadavku ukazuje skutočnosť, že keď sa duša v bežnom živote, teda v spánku stane nezávislou od fyzického tela, okamžite upadne do bezvedomia. To znamená, že v normálnom živote jednotlivcovi chýba dostatočná sila na rozvinutie vnútornej aktivity a udržanie vedomia, keď mu v tom fyzické a éterické telá nepomáhajú, ako v spánku. S ostatnými členmi ľudského organizmu, egom a astrálnym telom, treba pracovať a osvetľovať ich cvičeniami meditácie, koncentrácie a kontemplácie, aby boli schopné vedomej skúsenosti, keď sú oddelené od fyzického a éterického tela. ako v bežnom spánku. Silnejšie ako obyčajné duševné sily, ktoré človek vyvíja, mu umožňujú dosiahnuť štádium, o ktorom sme hovorili včera. Po konfrontácii s Prázdnotou mu dávajú silu vstúpiť do nového sveta, ktorý môže zažiť tým, že – ako pavúk zo seba spriada sieť – vylieva do priestoru duchovne podstatný obsah svojej duše, a prijíma do nej duchovné svety, ktoré sa mu potom predstavujú. Takže teraz, po tom, čo za sebou zanechal fyzický zmyslový svet týmto spôsobom a prešiel fázou, keď stál nad priepasťou – pretože to je ten pocit, keď človek čelí Prázdnote – je ašpirant v

novom svete. A v tomto novom svete nielenže zažíva niečo iné, ale prežíva to celkom novým spôsobom. Môžeme začať od bežnej skúsenosti na fyzickej úrovni. Tam sa udalosti vyskytujú v dvoch zdanlivo celkom oddelených doménach. V jednej oblasti udalosti podliehajú prírodným zákonom; v druhom podliehajú morálnym zákonom. Keď v bežnom fyzickom živote pozorujeme dianie v prírode, aj keď stúpame do ríše zvierat, vieme, že hľadáme len prírodné zákony a morálne normy sú tam neaplikovateľné. Nepýtame sa napríklad, prečo má horský krištál podobu šesťbokého stĺpa zakončeného dvoma šesťbokými pyramídami; nepýtame sa, prečo sa táto minerálna látka zhlučuje takým spôsobom, že sa objaví táto kryštalická forma. Neočakávame žiadnu odpoveď okrem toho, že sa riadi prírodným zákonom. Nepýtame sa, akú dobrú vec urobil horský krištál, že sa mal stať horským krištálom. Nepýtame sa, aké sú jej zámery, neuplatňujeme morálne normy na minerálny svet. Neaplikujeme ich ani na svet rastlín. A len v akomsi nepriamom zmysle – a dalo by sa povedať, podľa sympatií darwinisticky naklonených osôb – aplikujeme morálne pojmy na zvieraciú ríšu. To, čo nás v živočíšnej ríši zaujíma v prvom rade, je jej súlad s prírodným zákonom. Keď sa dostaneme do ľudského kráľovstva, cítime povinnosť súdiť ľudí podľa noriem dobrej vôle, lásky a tak ďalej. Ako už bolo povedané, považujeme fakty fyzického sveta za zapletené do siete prírodných zákonov, zatiaľ čo ľudské činy a duševné dispozície posudzujeme podľa noriem morálnych zákonov; a skutočne sa nám nedarí dobre v našom odhade fyzickej roviny, ak tieto dva súbory faktov zamieňame. Na fyzickej úrovni sme zvyknutí posudzovať svet týmto dvojakým spôsobom. Preto nie je veľmi ľahké, keď človek vyskočí nad priepasť Prázdnoty, prejsť do duchovného sveta, kde je potrebný iný druh úsudku; kde v skutočnosti neexistuje oddelenie medzi niečím, čo by sa dalo pripísať prírodným zákonom, ako je to v prípade prírodných udalostí na fyzickej úrovni, a čisto morálnym

dianím, ktoré tiež existuje na fyzickej úrovni. Keď sa teda dosiahne bod, o ktorom sme hovorili včera, treba si zvyknúť posudzovať udalosti rovnakým spôsobom, akým posudzujeme prírodné fakty, ale aj morálne fakty vo fyzickom svete. Svet prirodzeného zákona a svet morálneho zákona sa prelínajú, keď človek vstúpi do duchovného sveta.

Okamžite sa to prejaví, napríklad, keď je človek konfrontovaný so sférou, ktorú obýva medzi smrťou a novým narodením. Keď vidiaci so všetkou vážnosťou dospeje tak ďaleko, ako sme už naznačili, môže a stretne tie duše, ktoré po prechode Bránou smrti prechádzajú svojim vývojom medzi smrťou a novým narodením. Potom sa naučí poznať druh skúseností, s ktorými sa tieto duše stretávajú, a ak si má urobiť nejaký úsudok o tom, aké sú ich skúsenosti, musí prijať celkom odlišné myšlienkové návyky. Vysvetlí to niekoľko príkladov.

V tejto ríši nachádzame duše, ktoré musia určitý čas medzi smrťou a novým narodením podstúpiť veľmi ťažké podmienky. Vidiaci má najprv dojem, že v duchovnom svete sa tieto duše – určitej kategórie – stali služobníkmi veľmi strašných bytostí a že ich vlastným životom pred smrťou sa odsúdili na túto prácu pre strašných duchov. . Ako vidiaci sa postupne učí chápať ich ťažký osud a robí to nasledujúcim spôsobom. Pestuje myšlienku toho, ako človek žije vo svojom fyzickom tele od narodenia až po smrť a ako – ako sa často v našich prednáškach o duchovnej vede – uskutočňuje takzvaná prirodzená smrť prostredníctvom vnútorného súladu so zákonom, keď človek v starobe vynaložil svoje životné sily. O tejto smrti teraz nebudeme hovoriť. Ale sú aj iné úmrtia. Sú tie úmrtia, ktorými je človek uchvátený nehodou alebo chorobou v samom kvete svojho života. Nie všetci zomrieme potom, čo sme splnili svoju mieru života. Muži umierajú v každom veku a musíme si položiť otázku: Odkiaľ pochádzajú sily, ktoré sú zodpovedné za tieto úmrtia v rôznom veku? Chápeme, že človek musí zomrieť, keď sa naplní jeho miera života. Často sme

videli, ako to spôsobujú duchovné svety. Ale všetko, čo sa deje vo fyzickom svete, prichádza cez vplyvy z duchovných svetov. Tie úmrtia, ktoré sú do určitej miery predčasné, sa dejú aj vplyvom duchovných svetov; to znamená, že ich spôsobujú sily a bytosti duchovného sveta.

Vo fyzickom svete je ešte niečo, čomu musíme venovať pozornosť, ak chceme pochopiť život medzi smrťou a ďalším narodením. Vidíme fyzický svet preniknutý chorobami a chorobami a v skorších dobách sužovaný známymi mormi. Treba si len pripomenúť tie ničujúce návštevy medzi skoršími európskymi národmi, keď sa krajinou prehnal mor, cholera atď. V tomto súčasnom veku máme v súvislosti s takýmito vecami relatívne šťastie. Ale už - ako sme naznačili v priebehu našich prednášok - sa pripravujú určité epidémie. Takže vidíme, ako nad Zemou prechádza to, čo sa javí ako predčasná smrť; vidíme choroby a mor. A vidiaci vidí duše žijúce medzi smrťou a novým narodením, ktoré pomáhajú tým duchom, ktorí nesú z nadzmyslových svetov do zmyslového sveta sily, ktoré prinášajú epidémie a choroby a takzvanú predčasnú smrť.

Hrôzostrašným dojmom je vidieť, ako sa v určitých obdobiach svojho života medzi smrťou a novým narodením ľudské duše stali služobníkmi zlých duchov choroby a smrti a odsúdili sa na toto otroctvo. Ak sa niekto pokúsi vystopovať životy takýchto osôb do doby predtým, než prešli Bránou smrti, vždy zistí, že počas svojho života na fyzickej úrovni im chýbalo svedomie, chýbali im pocity zodpovednosti. Tu je evidentný pevný zákon. Vidiaci vníma, ako musia duše, ktoré boli vo svojom živote na Zemi morálne nezodpovedné, v období po smrti spolupracovať na privádzaní epidémií, chorôb a predčasných úmrtí do fyzického zmyslového sveta. Tu vidíme prirodzený zákon, ktorému tieto duše podliehajú, ale nemôžeme o ňom povedať, že ako kryštalizácia alebo ako otras dvoch elastických guľôčok nemá nič spoločné s morálkou. Tieto duše nám ukazujú, ako vo vyšších svetoch

dochádza k prelínaniu prirodzeného zákona s morálnym svetovým poriadkom. Spôsob, akým sa veci dejú vo vyšších svetoch, závisí od bytostí, ktorých osud je podmienený ich morálnym správaním vo svete.

Aby sme si vzali ďalší príklad, môžeme sa pozrieť na to, čo sa veštec naučí, keď upriami svoju pozornosť na vlastnosť, túžbu po ľahkosti a pohodlí, ktorá je medzi mužmi veľmi rozšírená – rozšírenejšia, než sa všeobecne predpokladá. Ľudia sa oddávajú ľahostajnosti oveľa viac, ako si človek uvedomuje. Sú ľahostajní vo svojom myslení, vo svojich spôsoboch a správani, a to najmä vtedy, keď sa od nich vyžaduje, aby zmenili svoje myslenie alebo svoje zvyky. Keby muži vo svojom najhlbšom vnútri neboli takí ľahostajní, neboli by sa tak často bránili nutnej zmene svojich predstáv. Bojovali proti tomu, pretože niečo sa odnaučiť je nepríjemné. Po tak dlhom premýšľaní, že Zem sa zastavila a že Slnko a hviezdy ho obchádzali, bolo únavné učiť sa niečo iné, keď zrazu cez Kopernika počuli o pohybe Zeme! Bolo to nepríjemné, keď im – aspoň teoreticky – zobrali zem spod nôh. Všetok odpor tých čias proti tejto novej myšlienke pramenil z ľahostajnosti v myšlienkach, z lásky k ľahkosti, pretože odnaučiť sa čokoľvek je únavné. Stačí však uvažovať o najbežnejšom každodennom živote a zistíme, aká rozšírená je vlastnosť – v skutočnosti zlozvyk – ľahostajnosti. V poslednom čase sme získali určitú predstavu o obrovskom rozsahu ľahostajnosti, lásky k ľahkosti medzi ľudstvom. To bude zrejmé z nasledujúceho príkladu.

Existuje mnoho teórií politickej ekonómie. Teraz o nich nemusím hovoriť. Existuje však jedna teória politickej ekonómie, ktorá je dnes trochu zastaraná, ale kedysi hrala veľkú úlohu. Bol založený na myšlienke, že všetci ľudia by mali mať možnosť slobodne súťažiť pri výmene komodít atď.; a že najlepšia sociálna štruktúra by sa získala, keby bola povolená úplne voľná súťaž. Potom sa udomácnili iné, socialistickejšie teórie. V poslednom čase však niektorí politickí ekonómovia upozornili na skutočnosť, že všetky

tieto teórie boli v najvyššej miere jednostranné. Pretože to, čo sa deje vo svete obchodu a v spoločenskom živote, je oveľa viac závislé od lásky k ľahkosti ako od zákona konkurencie alebo zákona prežitia sa vo svete – áno, dokonca viac ako od zákonov vedomého egoizmu. Aj do politickej ekonómie teda vstupuje znalosť zákona lenivosti – čo znamená, že aj v tejto sfére možno rozpoznať zdravý rozum a pripravenosť rozpoznať fakty, ktoré nemožno prehliadnuť, pokiaľ si človek neosvojí pštroziu politiku voči životu.

Láska k ľahkosti je všeobecnou a rozšírenou vlastnosťou ľudstva. A ak po smrti sledujeme duše, ktoré jej boli vystavené, vidíme, ako táto láska k pohode pretrváva a ako istý čas po smrti musia tieto duše žiť v oblasti, kde sa – v dôsledku lenivosti – stanú služobníci boha alebo bohovia opozície, tí bohovia, ktorí kladú zvláštne prekážky na cestu evolúcie. A toto sú opäť duchovia pod vládou Ahrimana. Ahriman má na práci rôzne veci; jednou z jeho úloh je vyviesť z duchovných svetov do fyzického sveta sily, ktoré vyvolávajú protiklad vo fyzickom živote. Muži sú teda na jednej strane milovníci pohody, no na druhej strane je osud milovníkov pohody taký, že keď chcú čokoľvek urobiť, narážajú na všeobecný vesmírny zákon. Prekážky sú všade, a aj keď nie sú v takej grotesknej podobe, ako ich kedysi namaľoval nemecký básnik, sú tam v tom najtragickejšom šate. Nazval ich „zloba vecí“. Táto „zloba vecí“ je zrejmá najmä vtedy, keď je napríklad kazateľ na kazateľni uprostred nesmierne dlhej tirády a na nos mu priletí mucha, čo spôsobí, že prudko kýchne. To je „zloba vecí“. Najprv sa však v plnej sile ukazuje, keď sú jej na každom kroku vystavené osoby, ktoré sú v tomto zmysle deťmi nešťastia. Friedrich Theodor Vischer raz napísal román, v ktorom bol niekto neustále vystavený tejto „zlobe vecí“.

V skutočnosti tieto veci stúpajú od grotesky k tragickej. Všetky takéto prekážky sú nasmerované z duchovných svetov a Pánom opozície je Ahriman. A duše, ktoré milujú pohodu, sa na určitý čas

medzi smrťou a novým narodením stanú služobníkmi Ahrimana. Celkovo nie je také hrozné vidieť trestanie oddaných pokoja, ako vidieť duše, ktoré žijú v otroctve duchom choroby a smrť. Ale znova ukazuje, ako sa morálny a prirodzený zákon prelínajú, len čo prídeme do vyšších svetov.

Takéto sú skúsenosti, ktorými človek prejde, keď sa dostal k bodu opísanému včera; a človek musí prejsť týmito skúsenosťami, aby mohol zažiť aj iné nevyhnutné podmienky (neskôr uvidíme, prečo „nevyhnutné“), a tak postúpiť ešte ďalej vzhľadom na vyššie skúsenosti. Táto záležitosť vzostupu do vyšších svetov nie je taká, aby sa dalo povedať: Dnes začínate svoj vzostup do vyšších svetov a potom budete stúpať nahor po etapách. Pre toho, kto sa chce stať zasvätencom, veci idú dopredu bez povšimnutia vo vzťahu k vonkajším udalostiam uprostred záležitostí a udalostí bežného života. Skutočne prichádza etapa po etape do vyšších svetov, ale z tohto pobytu vo vyšších svetoch musí opäť vyjsť a žiť v bežnom svete. Zo zážitkov v duchovných svetoch si však prináša niečo aj do fyzického sveta. Po tom, čo sa stal zasvätencom, si uvedomí, že keď sa pohybuje vo fyzickom svete, je obdarený pocitmi a vnímaniami inými ako tými, ktoré sa týkajú každého, kto nie je vidiaci. Potrebuje sa len trénovať (a o to sa postará správna škola), aby sa nenechal v bežnom živote zavádzať zmenou svojich vnímaní a pocitov. Musí sa naučiť byť vidiacim iba pre vyššie svety a nie vnášať do bežného sveta vlastnosti a postoj duše, ktoré sú potrebné pre vyššie svety. Tomu sa treba striktne vyhýbať. Mal by byť schopný byť vidiacim a zároveň zostať racionálny ako ktokoľvek iný v bežnom fyzickom svete.

Najmenej vhodné osoby na rozvoj veštenia sú preto tí, ktorí sú od začiatku predisponovaní k tomu, aby boli vizionármi. Nadšenci a intelektuálni idealisti, tí, ktorí už vo fyzickom svete zažívajú to, čo má svoje opodstatnenie v duchovnom svete; ľudia, ktorí vo fyzickom svete „počujú trávu rásť“, ktorí všade vidia vízie snívateľa, nie realitu vnímanú triezvou povahou; ľudia, ktorí sa

oddávajú svojej fantázii – takých je oveľa viac, ako sa všeobecne predpokladá – takíto ľudia nie sú užitoční na tréning veštenia. Ľudia, ktorí stoja oboma nohami na pevnej zemi, rozumejú niečomu zo skutočnosti a posudzujú veci také, aké sú – to sú ľudia, ktorí sa najlepšie hodia na rozvoj veštenia.

To naznačovalo, ako by sa človek nemal nechať pomýliť citmi a vnemami potrebnými pre fyzický svet tým, čo získa pre vzostup do vyšších svetov. Celkom jednoznačné pocity a vnemy v ňom zostávajú, keď sa raz stal vidiacim; vo fyzickom svete bude tiež inou osobou. Ale aby mu to neuškodilo, musí tieto nové pocity a vnemy aplikovať aj na veci vo vonkajšom fyzickom svete, ktorým predtým nevenoval žiadnu pozornosť alebo si ich nevšímal. Potom zistí – nie v zlom zmysle, ale dôrazne v dobrom – že jeho vzťahy s prírodou sa trochu zmenili. Napríklad sa bude cítiť inak voči rastlinnému svetu, ktorý sa rozprestiera ako koberec nad Zemou. Kedysi sa pozeral na rastliny a tešil sa z ich zelene, z bohatstva kvetov a ich farieb, zo všetkého, čo mu rastlinný svet ponúkal, keď vyrastal zo Zeme a lahodil očiam a možno aj ostatným zmyslom. Nemyslime v tejto súvislosti na nejakého tupého, prozaického človeka, ale na niekoho, kto si dokáže naozaj naplno vychutnať efekt, ktorý v duši dokáže vyvolať krása rastlinného obalu Zeme. A nepredstavujme si, že každý, kto sa stal vidiacim, musí prinajmenšom stratiť akúkoľvek časť svojho citu pre rastlinný odev Zeme. V jeho vnútri však vzniká niečo iné. Keď sa pozerá na svet rastlín, cíti, že istý vnútorný vzťah ho spája so Slnkom, Mesiacom a hviezdami. V jeho cítení a vnímaní rastie zelený koberec rastlín spolu s tým vonku v Kozme.

V súčasnosti si muži na túto tému vytvárajú množstvo abstraktných myšlienok. Každý, kto má len trocha učenia, vie, ako je zemský koberec rastlín spojený s aktivitou svetla zo Slnka; ako rastliny nemôžu rásť bez špecifického pôsobenia slnečných lúčov. A ľudia tušia, že nielen aktivita Slnka má vplyv na rastlinný svet, ale že vplyv má aj zvyšok hviezdneho sveta. Istotne tomu

niektorí ľudia neveria, ale nie je to tak dávno, čo žil veľký a významný mysliteľ, ktorý sa dôkladne vedeckým spôsobom venoval skúmaniu vplyvu Mesiaca na počasie a tak aj na rastlinstvo Zeme. Mám na mysli Gustava Theodora Fechnera. Nie z hľadiska nejakej povery, ale z hľadiska celkom empirického pozorovania sa pokúsil ukázať, že vplyv novu na zrážky je iný ako vplyv splnu atď. Bolo veľa ľudí, ktorí chceli dokázať svoj vedecký rozhľad smiechom Gustavovi Theodorovi Fechnerovi a jeho štúdiám Mesiaca. Jedným z tých, ktorí sa najviac smiali, bol slávny botanik Schleiden, ktorý vyjadril svoj názor, že rozhodne nezávisí od splnu alebo novu, či štrnásť dní prší viac alebo menej. Fechner odpovedal (vtedy boli o niečo patriarchálnejšie podmienky ako dnes): „Nech sa táto záležitosť podrobí skúške nepriamo cez ženy; učení muži sa čoskoro začnú hádať.“ Teraz dve manželky, pani profesorka Schleidenová a pani profesorka Fechnerová, vždy na svojich lipských dvoroch vyťahujú vane, aby zachytávali dažďovú vodu na umývanie. Fechner navrhol, aby pani profesorka Schleiden zhasla svoje kade pri nove, zatiaľ čo jeho vlastná manželka vyhasila svoje pri splne, a čoskoro sa uvidí, v akom období spadne väčšie množstvo dažďa. A hľa, pani profesorka Schleiden v žiadnom prípade nesúhlasila so svojím manželom, pretože zachytila menšie množstvo dažďovej vody!

Dalo by sa teda povedať, že ironicky došlo k rozhodnutiu, hoci by sme mu teraz nechceli pripisovať žiadnu hodnotu. Neskôr sa však ukáže, že slnečné svetlo, slnečné teplo a tiež iné hviezdne vplyvy, to všetko má vplyv na rastlinný svet. V prvom rade ide o teoretické poznatky. Ale vidiaci priamo vníma, ako vplyvy zo Zeme interagujú s vplyvmi z hviezdneho priestoru. V konečnom dôsledku ich považuje za jeden celok a ako životne dôležitý jav pociťuje vylievanie sa slnečného svetla na vegetáciu Zeme a opätovné stiahnutie slnečného svetla. Cíti, ako je to s rastlinami, keď sa im stiahne slnečné svetlo. Ako človek cíti súcť s dieťaťom, ktoré je veľmi pripútané k svojej matke, keď je matka na chvíľu

odstránená z jeho dohľadu, cíti aj vidiaci súcitiť, keď je slnečné svetlo stiahnuté z rastlín? Tento súcitiť so svetom rastlín je zážitkom, ktorý prichádza k vidiacemu; takže keď dosiahne bod, o ktorom sa hovorilo v predchádzajúcej prednáške, nadobudne vnemy takého druhu, že sa stane účastníkom vzťahov medzi rastom Zeme a rastom rastlín a Slnkom a hviezdami.

Zrodením tohto pocitu je prispôsobený na to, aby cítil aj niečo iné. Môže to cítiť, keď sa vráti do fyzického sveta z duchovného sveta a pozrie sa napríklad na bdiaceho alebo spiaceho človeka. Aj keď takpovediac odloží dar vidca a vidí len fyzický svet a spiaceho človeka, prichádza aj pocit, že spiaceho niečo opustilo. Je to veľmi podobný pocit, keď sa napríklad na jeseň obvyklým spôsobom mení pomer slnečných lúčov k vegetácii Zeme. Docela podobné sú city k prírode, ktoré teraz Slnko a hviezdy opustili, ako city k ľudskému organizmu, ktoré opustilo jeho ego a astrálne telo. A teraz máme špecifickú skúsenosť, že v tomto ohľade je človek nezávislý od svojho vzťahu k fyzickým nebesám, zatiaľ čo rast rastlín je závislý od tohto vzťahu. O rastlinách vieme, že kvôli svojej vnútornej konštitúcii nemôžu ísť spať, ako by chceli; musia počkať, kým Slnko večer nezapadne, alebo kým príde jeseň. O človeku vieme, že v našej dobe a najmä v našich civilizačných podmienkach sa už ani v najmenšom neriadi Slnkom. Napríklad, ak by sme sa museli riadiť Slnkom, ako to robia rastliny, nemohli by sme sa tu zhromaždiť spolu. Prechod, ktorý je pre rastliny tak prísne riadený chodom Slnka a Hviezd, nemá na človeka žiadny vplyv. Iste, ak prídeme do primitívnych vidieckych pomerov a vidíme, ako nielen sliepky, ale aj dedinčania chodia v určitý čas spať a v určitý čas sa prebúdzajú, máme pocit, akoby medzi ľuďmi existovalo niečo ako rastlinné spojenie. a chod Slnka a hviezd. Musíme však skonštatovať, že v priebehu ľudskej evolúcie sa človek emancipoval z kozmického behu udalostí. Svojím fyzickým a éterickým telom sa dokáže dostať do situácie, do ktorej sa rastlina dostáva postavením Slnka a Hviezd – prichádza do nej

vnútornými podmienkami, nehovorím vnútornou slobodnou vôľou. Muž môže mať svoj poobedný spánok prostredníctvom vlastného vnútorného stavu; to znamená, že môže vyjsť zo svojich fyzických a éterických tiel. Rastlina nemôže mať popoludňajší spánok podľa vlastného uváženia; musí sa regulovať úplne v súlade s chodom hviezd. Ale čo je človek, keď ako fyzické a éterické telo spí, so svojim astrálnym telom a egom vonku? Jeho fyzické a éterické telo má potom hodnotu rastliny. Rastlina má fyzické a éterické telo. Vzhľadom na to všetko si môžete povedať: Rastlina sa postupne spája so Slnkom a hviezdny svetom, stáva sa s nimi jedno. Preto musíme svoj pocit z rastliny nasmerovať do sveta hviezd a Slnka. Rovnaký smer cítenia platí pre spiaceho človeka, ktorý tiež pozostáva z fyzického tela a éterického tela, To, čo som vám tu vysvetlil, zažil vidiaci. Teraz, keď vychádzajú z takýchto vnemov, človek úmyselne privodí nezávislosť ega a astrálneho tela od éterického a fyzického tela; keď sa dostal tak ďaleko, že zámerne premenil fyzické telo a éterické telo na druh rastliny tým, že z nich vypadne, potom sa dozvie niečo veľmi zvláštne – je to, ako keby Slnko hovorilo, akoby to bolo pozeráť sa zhora na rastliny a pozorovať sa vo vzťahu k nim a potom povedať: Áno, toto fyzické a toto éterické telo rastlín patrí mne, pretože potrebujú to, čo im môžem poslať! Presne tak, ako môže Slnko hovoriť s rastlinou rastúcou pod ním, tak môže ego človeka povedať o jeho fyzickom a éterickom tele: „Patria ku mne tak, ako rastlina k Slnku; Pre fyzické a éterické telá som ako Slnko.“ Slnko k fyzickému a éterickému telu – tak sa aj človek učí nevyhnutnosti hovoriť o svojom egu. A tak, ako sa učí hovoriť o svojom egu s odkazom na svoje fyzické a éterické telá, ako by Slnko hovorilo k rastline, tak sa učí hovoriť o svojom astrálnom tele ako Mesiac a tiež planéty, ktoré by museli hovoriť. do závodu. To je celkom špeciálna a dôležitá skúsenosť v Mystériách. Bola kultivovaná ako skutočná a bezprostredná

skúsenosť, najprv v tajomstvách Zarathustru a potom všade tam, kde sa svet vyvíjal, až po tajomstvá Svätého grálu.

Tento zážitok sa vždy nazýval „vidieť Slnko o polnoci“, pretože človek to mal najzreteľnejšie – najmä v čase egyptských mystérií – keď v spánku duchovne videl Slnko o polnoci a cítil sa zjednotený so silami Slnka. opísaným spôsobom. Bolo to prežívanie elementu Slnka vo vlastnom egu, ako slnečnej sily, ktorá svieti na fyzické a éterické telá. Toto bola teda tretia skúsenosť spoločná pre všetky rôzne mystériá. Všetkým bolo a je spoločné „Pretláčanie sa k hraniciam smrti“, „Zažívanie elementárneho sveta“ a teraz „Vidieť slnko o polnoci“. Treba však jasne pochopiť, že v momente, keď sa vidiaci cíti izolovaný a ako slnko alebo hviezda vo vzťahu k svojmu vlastnému éterickému a fyzickému telu, už necíti Slnko a hviezdy len v ich fyzickej podstate, ale zoznamuje sa s duchovnými bytosťami a svetmi, ktoré im patria. Zažívanie Kozmu je skúsenosťou v duchovných svetoch – v tom musí byť človeku celkom jasné.

Teraz, aby sme správne vyrástli do vyšších svetov a získali skúsenosti, ktoré zodpovedajú duchovným realitám, je dôležité a nevyhnutné, aby sme sa najprv zoznámili s celkom odlišnou povahou duchovného sveta v porovnaní so svetom fyzickým.

. Človek sa o tom dostatočne dozvie, keď ako vidiaci môže skúšať a pozorovať dôsledky lenivosti alebo nedostatku svedomia pre skúsenosť duše v čase medzi smrťou a novým narodením a mnohé iné. Prostredníctvom týchto vecí musí vidiaci takpovediac otvoriť svoju dušu podmienkam podstatne odlišným od tých na fyzickej úrovni. Až potom je zrelý na získanie živej skúsenosti duchovného Kozmu, na rozpoznanie vnútorného spojenia ega a astrálneho tela s Kozmom. Priamo sa dospeje k skúsenosti, že človek vzhľadom na najvyšších členov svojej bytosti nepatrí len Zemi, ale je doma v celom Kozme, potom sa celé doterajšie teoretizovanie považuje za obyčajnú hru so slovami. Človek teda vie, že každý človek, keď ide večer spať, odchádza zo svojich fyzických a éterických tiel,

vstupuje do participácie s kozmickými silami. Hľadá pre seba silu v celom vesmíre a po prebudení prináša späť sily, ktoré nazbieral počas spánku, aby ich mohol použiť vo fyzickom svete. Spojenie s Kozmom je zažité. v celkom definitívnom štádiu mystérií. Od tejto etapy pokračujeme zajtra.